

Het IJsselmeergebied van bovenaf.

Samen sterker

Het Eco-logisch Toekomstbeeld, vanuit ecologie heel logisch

Het IJsselmeergebied staat voor grote opgaven, maar ook voor grote kansen. Want een robuust ecosysteem blijkt keer op keer goed nieuws voor iedereen die in het gebied werkzaam is, recreëert of woont. “Een sterker ecosysteem is winst voor iedereen. Voor de natuur, maar net zo goed voor de boer, de recreant, de visser en het drinkwaterbedrijf.”

“

Het gaat niet alleen om wat er groeit of leeft in een gebied. De omstandigheden bepalen de kwaliteit.

Nienke Siekerman

Het IJsselmeergebied heeft een hernieuwde visie op ecologie. Het Eco-logisch Toekomstbeeld, onlangs goedgekeurd door het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied, brengt bestaande kennis en visies samen in vijf kernopgaven voor een robuust en toekomstbestendig ecosysteem. Niet enkel als natuurdoel op zichzelf, maar als fundament waar alle functies in het gebied van profiteren. Nienke Siekerman en Nicole van Jaarsveld, beiden adviseur bij Rijkswaterstaat, waren nauw betrokken bij de totstandkoming van het Eco-Logisch Toekomstbeeld en laten zien hoe de functies in het IJsselmeergebied elkaar kunnen versterken voor een robuuste en veerkrachtige natuur.

Rust, ruimte en duisternis

Een van de vijf kernopgaven uit het Toekomstbeeld is de kwaliteit van leefgebieden. Een leefgebied is meer dan een plek waar natuur aanwezig is. Het moet ook de juiste omstandigheden bieden: rust, ruimte, openheid en duisternis. Pas dan functioneert het echt. Nienke Siekerman, senior-adviseur water en natuur bij RWS: “Het gaat niet alleen om wat er groeit of leeft in een gebied. De omstandigheden bepalen de kwaliteit. Rust en ruimte zijn daarin bekend. Maar duisternis wordt nog weleens vergeten, terwijl het voor sommige soorten een harde voorwaarde is. Vleermuizen hebben bijvoorbeeld vliegroutes die door verlichting verstoord kunnen worden. Veel vogelsoorten broeden, rusten en foerageren alleen als er voldoende rust is.”

Rondom het Markermeer en de Oostvaardersplassen, het gebied van Nationaal Park Nieuwland, ligt een van de donkerste plekken van het dichtbevolkte westen van Nederland. “Dat is een unieke kwaliteit,” zegt Siekerman. “Het actief bewaken hiervan is heel belangrijk. Bij nieuwe ontwikkelingen in de omgeving, zoals de plannen rond Almere Pampus, is aandacht hiervoor essentieel. Bij een weg op de dijk is het bijvoorbeeld belangrijk om na te denken over het effect van koplampen die over het meer glijden op rustende vogels. Of over het effect van de locatie van lantaarnpalen op de vliegroutes van vleermuizen. Door hier bewust mee bezig te zijn, kan er gekozen worden voor een andere inrichting, bijvoorbeeld door een weg achter de dijk te positioneren in plaats van er bovenop. Dat raakt direct aan een beter functionerend leefgebied voor dieren. Maar het raakt zeker óók aan de economische waarde van het gebied en recreatie. Donkere gebieden waar je de sterren kunt zien trekken mensen aan. Dat is een kwaliteit die steeds zeldzamer wordt. De Houtribdijk en Oostvaardersdijk zijn bovendien ook populair als er Noordlicht is.”

De kwaliteit van leefgebieden heeft ook een betekenis die verder reikt dan het IJsselmeer-gebied zelf. Het gebied is een cruciale schakel in internationale vogeltrekroutes, een rustpunt voor miljoenen trekvogels op weg van Afrika naar het Arctisch gebied en terug. De kwaliteit van leefgebieden hier heeft daarmee direct effect op vogelpopulaties wereldwijd.

Alle functies profiteren mee

Ook op andere manieren profiteren andere functies mee. “Gezonde rietmoerassen filteren water”, zegt Nicole van Jaarsveld. “Ze halen voedingsstoffen en schadelijke stoffen

“

Gezonde rietmoerassen filteren water.

Nicole van Jaarsveld

uit het meer. Dat heeft direct effect op de waterkwaliteit en verlicht de inspanningen van drinkwaterbedrijven.”

Bij Andijk, waar drinkwater uit het IJsselmeer wordt gewonnen, is waterkwaliteit geen ecologisch detail maar een operationele realiteit. Hoe beter het ecosysteem functioneert, hoe minder zuivering nodig is.

In de Randmeren Zuid is het omgekeerde zichtbaar. Daar zorgt een overschot aan voedingsstoffen voor een hoger risico op overmatige algengroei en dat maakt het minder aantrekkelijk voor drinkwaterbedrijven om hun bedrijf op die plekken uit te breiden.

Van Jaarsveld: “Een beter aquatisch ecosysteem lost dat op. En schoon water vergroot ook de belevingswaarde van het gebied. Helderder zwemwater en een aantrekkelijker landschap voor recreanten. En ook voor de landbouw is schoon water belangrijk. Een goed functionerend leefgebied heeft grote economische waarde.”

Robuust betekent ook gevarieerd

Een robuust systeem heeft variatie nodig. Dat is waar de tweede kernopgave om draait: voldoende en gevarieerde leefgebieden. “Zachte oevers zoals overstromingsgraslanden, rietmoerassen en ondiep water

met waterplanten: die zones en de overgangen tussen zones vullen elkaar aan en versterken elkaar”, zegt Nicole van Jaarsveld. “Het zijn de plekken waar vissen paaien, vogels broeden en de soortenrijkdom hoog is.”

Die dynamiek hangt nauw samen met het waterpeil. Nu is het peilbeheer in het IJsselmeergebied tegennatuurlijk: hoog in de zomer om zoetwater op te slaan, laag in de winter. In de natuur is het precies omgekeerd, zegt Nienke Siekerman: “In de winter zouden oevergebieden moeten overstromen om richting het einde van de zomer steeds verder droog te vallen. Door hoge dynamische waterpeilen spoelen bijvoorbeeld rietmoerassen schoon, waarmee organische stoffen vrijkomen en zo het aquatische ecosysteem voeden. Door lagere waterpeilen in de zomerperiode kan riet uitlopen. Dit soort natuurlijke processen vindt met het huidige peilbeheer onvoldoende plaats. De kwaliteit en omvang van die leefgebieden gaan daardoor achteruit. Eén van de onderwerpen die we dit jaar verder willen uitdiepen, is hoe we kunnen komen tot een natuurlijker peilbeheer. Dat willen we samen met het Deltaprogramma IJsselmeergebied verkennen.”

Van harde dijk naar levende oever

Meer variatie in leefgebieden betekent ook nadenken over ondieptes. Nu bestaat meer dan negentig procent van het IJsselmeergebied uit diep open water. Van Jaarsveld: “Voor een goed functionerend systeem is richting de tien tot vijftig procent ondiep water met waterplanten nodig, tegenover de huidige zeven procent.” Maar meer ondieptes realiseren heeft ook consequenties. Het kan ruimte

voor de zoetwaterbuffer verminderen en dat ligt gevoelig. “Dat soort afwegingen moeten we samen maken, met alle partijen aan tafel. Dat is precies waarom dit Toekomstbeeld er is.”

De voorbeelden van hoe het kan én hoe verschillende functies mee profiteren, zijn er al. “De dijkversterking van de IJsselmeerdijk van Waterschap Zuiderzeeland begon als waterveiligheidsopgave en werd ook een natuurkans,” zegt Siekerman. “De dijk krijgt nu een vooroever met ondieptes en riet. Die beschermt de dijk tegen golfslag en draagt daarmee bij aan de waterveiligheidsopgave. Tegelijkertijd ontstaat hiermee nieuw leefgebied. Waterveiligheid en ecologie versterken elkaar hier direct.” Ook de Marker Wadden laten zien wat mogelijk is als belangen samenkomen. Zo was het zonder winning van grondstoffen niet mogelijk geweest om deze eilanden te bouwen met land-waterovergangen die nu vogels en vissen trekken. “Meekoppeling is op veel meer plekken mogelijk”, zegt Siekerman. “Je bent toch bezig in het gebied, dus benut die kans dan voor meerdere doelen tegelijk en maak vooral de natuur een stukje robuuster met wat je doet.”

Het Eco-Logisch Toekomstbeeld maakt al die verbanden en afwegingen zichtbaar en is een belangrijke basis om het gesprek te voeren. “Het gaat er niet om dat natuur wint van andere functies,” besluit Van Jaarsveld. “Het gaat erom dat we de knelpunten en kansen samen bespreken, elkaar weten te bereiken en samen meer bereiken dan ieder voor zich.”

WATER-
VEILIGHEID

ZOETWATER-
BESCHIKBAARHEID

LANDSCHAP
VAN WERELDKLASSE

TOEKOMSTBESTENDIG
ECOSYSTEEM

VITAAL ECONOMISCH
BELANG

Gedragscode voor recreatie in het IJsselmeergebied

Tijd voor een nieuwe start

Tien jaar geleden sloten natuur- en recreatieorganisaties een akkoord: een gezamenlijke gedragscode voor waterrecreanten om toegangsbeperkingen in het IJsselmeergebied te voorkomen. Een mooi idee. Maar werkte het ook? De evaluatie geeft antwoord. Die is ontvullend, maar biedt ook perspectief.

Het IJsselmeergebied trekt jaarlijks grote aantallen waterrecreanten. Zeilers, motorbootvaarders, kitesurfers, sportvissers... ze genieten allemaal van hetzelfde water dat ook thuis vormt voor honderdduizenden vogels. Om verstoring van die vogels te voorkomen én het gebied toegankelijk te houden voor recreanten, stelden natuur- en recreatieorganisaties in 2016 samen de gedragscode op voor recreatie in het IJsselmeergebied. Een vrijwillige code, gericht op bewustwording en vogelvriendelijk varen, als alternatief voor het afsluiten van rustgebieden.

Nu heeft onderzoeksbureau Wing die code in opdracht van Rijkswaterstaat geëvalueerd. De conclusie is helder: de code heeft onvoldoende gewerkt. Maar de betrokken partijen willen samen verder.

Onbekend maakt onbemind

De belangrijkste oorzaak van het matige functioneren is volgens het rapport: het gebrek aan bekendheid. Van de 348 waterrecreanten die de enquête invulden, kende ruim zeventig procent de code niet. En dat terwijl de respondenten vooral zeilers en motorbootvaarders waren, de

best georganiseerde groepen in het gebied. Bij kitesurfers en jetskiërs, die in de evaluatie juist als prominente verstoorders worden genoemd, is de bekendheid waarschijnlijk nog lager.

De oorzaak ligt bij het gebrek aan communicatie. Bij de invoering was een grootschalige campagne voorzien, maar de beloofde overheidsmiddelen bleven uit. Daarna is de code nauwelijks actief onder de aandacht gebracht. Lokale partijen zoals havens en watersportverenigingen waren bovendien niet volledig betrokken, waardoor een grote groep recreanten buiten beeld bleef.

Verstoring kan fataal zijn

Leon Kelder, boswachter ecologie bij Staatsbosbeheer, herkent dat. Hij werkt in het zuidwestelijk deel van het IJsselmeergebied, tussen Enkhuizen en Den Oever en daar vindt hij op zijn rondjes door de natuur nauwelijks informatie over de gedragscode. Terwijl het volgens hem juist heel belangrijk is om die gedragscode in het gebied aan mensen mee te geven. "Het is een belangrijk Natura 2000-gebied met jaar rond grote aantallen vogels. Het is goed om te weten hoe je je op welk moment in het jaar dient te gedragen."

Iets anders dat volgens hem belangrijk is: uitleggen wáárom het belangrijk is om je op een bepaalde manier te gedragen. “In de winter zijn er grote aantallen watervogels op het IJsselmeer zoals bijvoorbeeld brilduikers, toppers, kuifeenden en heel veel andere soorten watervogels die heel gevoelig zijn voor verstoring. Als ze moeten opvliegen kost ze dat namelijk veel energie. Energie die ze hard nodig hebben om warm te blijven en te foerageren, want de dagen zijn ‘s winters kort. Tijdens die periode kan het kleinste beetje verstoring door bijvoorbeeld kitesurfers of wandelaars al fataal zijn, vogels verlaten hun nesten met kans op predatie of afkoelen van de eieren of jongen tot gevolg.”

Monitoring bleef uit

Een tweede knelpunt: er is nooit gemonitord of de gedragscode werd nageleefd en of die ook effect had. Dat was bij de invoering wel afgesproken en vastgelegd in het Natura 2000-beheerplan, maar door gebrek aan financiering nooit uitgevoerd. Als je iets doet, wil je weten of het werkt. Hoeveel boten zijn er in een bepaalde periode? Hoe gedragen mensen zich? Dat moet je waarnemen en vastleggen.

“

In de winter zijn er grote aantallen watervogels op het IJsselmeer zoals bijvoorbeeld brilduikers, toppers, kuifeenden en heel veel andere soorten watervogels die heel gevoelig zijn voor verstoring.

Leon Kelder

Kansen voor verbetering

De evaluatie levert concrete handvatten op. Alle betrokken partijen spraken zich uit voor een vervolg van de gedragscode, maar dan in vernieuwde vorm. De belangrijkste aanbevelingen: betere en herhaalde communicatie via meer kanalen, met positief taalgebruik en informatie toegespitst op verschillende groepen recreanten. Een modernere vorm, met concrete vuistregels voor de gewenste afstand tot vogels. En een nulmeting gevolgd door structurele monitoring.

Kelder pleit daarnaast dus voor meer zichtbaarheid in het gebied zelf. “Bebording en betonning werken. Als je een geel drijvende ton met top-tekens ziet, weet je: hier nader ik een bijzonder gebied. Dat is duidelijk en direct. Maar voorlichting en monitoring alleen zijn niet genoeg, je hebt ook handhaving nodig. En daarvoor moeten budget en tijd worden vrijgemaakt.”

Samen verder

Voor specifieke hotspots zoals de Gouwzee wordt ook periodieke afsluiting voor recreatie onderzocht. Daarnaast wordt gekeken naar de ligging van snelvaar- en kitesurfgebieden, die zich niet altijd logisch verhouden tot de natuurwaarden in het gebied.

De evaluatie maakt duidelijk dat de gedragscode als idee nog steeds breed gedragen wordt. In de aanloop naar het nieuwe Natura 2000-beheerplan in 2030 willen natuur- en recreatiepartijen de samenwerking versterken en de code nieuw leven inblazen. Met heldere afspraken, structurele communicatie en voldoende middelen om die afspraken ook waar te maken.

Het IJsselmeer begrijpen als systeem

De cursus 'Functies en functioneren van het IJsselmeergebied' brengt professionals en studenten samen rond de functies van het IJsselmeergebied. Mede-initiator Annet Pouw: "Samenwerken begint met begrijpen wat er bij de ander speelt."

Het IJsselmeergebied is een strategische buffer voor drinkwater, landbouw en natuur en tegelijk een gebied waar tientallen belangen voortdurend met elkaar botsen of juist kunnen samenwerken. Woningbouw, beroepsvisserij, recreatie, waterveiligheid, klimaatadaptatie: het speelt er allemaal.

Precies daarvoor bieden Aeres Hogeschool Almere en Rijkswaterstaat de cursus *Functies en functioneren van het IJsselmeergebied* aan. Zeven woensdagen lang verdiepen 21 deelnemers zich in het ecologisch, hydrologisch en bestuurlijk functioneren van het blauwe hart van Nederland. De

Excursie Migratierivier.

“

Wat begon als een introductiecursus voor nieuwe RWS-medewerkers groeide uit tot een bredere opleiding voor iedereen die professioneel met het gebied te maken heeft.

Annet Pouw

groep bestaat uit derdejaars studenten toegepaste biologie van Aeres en professionals uit het werkveld. De mix is onderdeel van de opzet: studenten en praktijkmensen leren van elkaars kennis en ervaring.

Systeemkennis als basis

Het is inmiddels de derde keer dat de cursus plaatsvond. Annet Pouw, hogeschooldocent en modulecoördinator Water bij Aeres, organiseert de cursus samen met Marcel van den Berg, aquatisch ecoloog bij Rijkswaterstaat en deeltijdlector Ecologie van het IJsselmeergebied bij Aeres. De eerste twee keren deed ze dat met Roel Doef van RWS, die inmiddels met pensioen is, maar destijds vanuit zijn rol bij het Platform IJsselmeergebied de cursus met Pouw geïnitieerd heeft. „Wat begon als een introductiecursus voor nieuwe RWS-medewerkers groeide uit tot een bredere opleiding voor iedereen die professioneel met het gebied te maken heeft.“

Het programma is opgebouwd uit theorie en interactie, met ochtenden voor inhoud en middagen voor uitwisseling en bespreken van dilemma's in gemengde groepen. Sprekers van Rijkswaterstaat, Deltares, drinkwaterbedrijf PWN en de trekkers van de verschillende werksporen binnen het Platform behandelen onderwerpen zoals de geschiedenis en geologie van het gebied, waterkwantiteit en -veiligheid, aquatische ecologie en bestuurlijke belangenafweging. Een volledige excursiedag langs de Houtribdijk, Koopmanspolder en de bouwlocatie van de Vismigratierivier bij de Afsluitdijk maakt de theorie concreet.

Gouden greep

John Kluessien is sinds kort voorzitter van de Stichting Rechten van het IJsselmeer. Hij

wilde zich voor die functie zo goed mogelijk in het gebied inwerken. De cursus bleek een gouden greep. “Ik wilde erachter komen hoeveel ik niet wist”, zegt hij. “Dat was een heleboel. Ik vond het ook een grote meerwaarde dat we het veld in gingen om het gebied te zien en te ervaren wat er allemaal met elkaar samenhangt. En het was verrijkend om vanuit het perspectief van andere opgaven naar het gebied te kijken.”

“Polderen is typisch Nederlands”, zegt Annet Pouw. „Maar om dat goed te doen, moet je eerst weten wat er bij de ander speelt.“

Tessa Rooze, interim omgevingsmanager op Texel en net als Kluessien deelnemer aan de cursus, vindt dat één van de grote krachten van de cursus. “Ik zeil al dertig jaar op het IJssel- en Markermeer en telkens wanneer het over woningbouw in het gebied gaat, krimpt

Excursie bij het visveilige
gemaal tussen de Koopmans-
polder en het IJsselmeer.

“

Ik heb er alle vertrouwen in dat dat goed komt met deze nieuwe generatie studenten. Het gebied is bij hen in goede handen.

Annet Pouw

mijn hart. Maar nu we ons tijdens de cursus ook verdiepten in het belang van woningbouw en alle andere opgaven, kijk ik er veel genuanceerder naar. Al ben ik ben nog steeds geen voorstander van woningen bouwen met het gemak zoals het nu gaat. Ik vind dat men de waarde van de onderwaternatuur, in tegenstelling tot de natuur die boven water zichtbaar is, enorm onderschat en dat gevoel is na de cursus alleen maar bevestigd. Maar op zich hoeven woningbouw en natuur elkaar niet te bijten. Er zijn veel meekoppelkansen. Maar je moet het systeem kennen om die te zien.”

In goede handen

John Kluessien kan dankzij de cursus veel beter de stem van het IJsselmeer verwoorden tijdens het regionaal overleg, zegt hij. “Ik wist al wel dat het ecologisch nog niet goed genoeg gaat met het IJsselmeergebied, maar nu kan ik dat veel beter uitleggen en onderbouwen.”

Tessa Rooze was onder de indruk van de kennis die er bij Rijkswaterstaat is over het gebied. Maar zeker ook van de kennis en betrokkenheid van de derdejaarsstudenten die ook aan de cursus deelnamen. “Het IJsselmeergebied staat voor grote opgaven. De zeespiegel stijgt terwijl grote delen van Nederland al onder NAP liggen. Klimaatverandering vergroot de druk op de zoetwatervoorraad en nieuwe ruimtelijke plannen vragen om zorgvuldige afwegingen waarbij alle belangen een plek krijgen. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat goed komt met deze nieuwe generatie studenten. Het gebied is bij hen in goede handen.”

Woordduiding

Robuust ecosysteem.

Het is een term die iedereen in het IJsselmeergebied gebruikt, maar vraag vier professionals wat ze ermee bedoelen en je krijgt vier verschillende antwoorden.

Terecht. Want robuust is geen eenduidig begrip. Het is een lens waardoor je naar een systeem kijkt, en die lens verschilt per discipline, per organisatie en per opgave.

Sonja Busch
Strategisch
adviseur water bij
Provincie Fryslân

**“De natuur weet
zelf het best wat
robuust is.”**

“Robuust is een containerbegrip. Er wordt vaak gedacht: dat is de oplossing, we gaan natuur robuust maken. Maar wat betekent dat precies? Ga je de huidige kwaliteit versterken? Grote ingrepen doen om te behouden wat er is? Of ga je nieuwe natuur aanleggen? De keuzes om het IJsselmeerpeil fors aan te passen hebben grote impact die we nu nog niet kunnen overzien. Menselijk ingrijpen leidt vaak onverwacht tot negatieve gevolgen, omdat we het ecologisch systeem onvoldoende begrijpen. Het is daarom meestal een goed idee om keuzes te maken die zo dicht mogelijk bij de natuur blijven. Om zeldzame natuur te beschermen, die niet robuust is tegen menselijk ingrijpen, zullen we maatregelen moeten nemen om die te behouden. De stormbroedkering aan de Friese IJsselmeerkust, de Workumerwaard, is een mooi voorbeeld waarmee nesten op kritische momenten beschermd worden tegen overstrooming en natuurlijke dynamiek niet verloren gaat. De natuur heeft zélf inzicht in robuustheid. Hoe minder we knutselen, hoe robuuster het systeem.”

In het IJsselmeergebied gebruiken professionals dezelfde woorden en begrippen. Maar spreken ze daarmee ook dezelfde taal? In deze rubriek ontdekken we hoe één woord een wereld aan betekenissen kan bevatten en dat de invalshoek sterk bepaalt hoe je een begrip invult.

Marcel van den Berg
onderzoeker Aeres
Hogeschool

**“Robuust
betekent niet
automatisch
gezond.”**

“Een robuust ecosysteem is een systeem dat een stootje kan hebben: iets dat erbij komt of wegvalt, verandert de toestand van het ecosysteem niet wezenlijk. Maar robuustheid op zichzelf is geen garantie voor een goede of gewenste situatie: ook een troebel meer, rijk aan fosfaten en nitraten, kan heel robuust zijn, zoals het IJsselmeergebied dat decennia lang was dankzij grote brasem en de dominantie van blauwalgen. Die hielden zichzelf in stand. Robuust betekent dus niet automatisch gezond. De grote winst qua robuustheid is niet zozeer te behalen door de aanleg van nieuwe eilanden of natuurvriendelijke oevers, maar door systeemgrepen zoals het terugdringen van voedingsstoffen zoals we daar halverwege de jaren tachtig samen met onze collega's in het buitenland mee zijn begonnen. Zo'n omslag duurt tientallen jaren, maar het resultaat is spectaculair helder water en het bruist van het leven: opnieuw een robuust systeem, maar dan wél gezond en wenselijk. Vooral de waterplanten zorgen dat de bal aan de goede kant blijft. Dan kan er extern best veel veranderen, maar de waterplanten zorgen ervoor dat het water helder en gezond blijft.”

Maarten Hulstijn
strateeg water bij
gemeente Almere

**“Robuust betekent
kunnen omgaan met
klimaatverandering en
menselijk handelen.”**

“Een ecologisch systeem functioneert waarschijnlijk het best zonder menselijke inmenging en invloed, maar dat is natuurlijk geen optie voor het IJsselmeergebied, want dat wordt juist heel intensief door mensen gebruikt. In een zo robuust mogelijk ecologisch systeem wordt dus rekening gehouden met functiemenging. En het is een systeem dat sterk genoeg is om zowel klimaatverandering als menselijk handelen op te vangen: het kan omgaan met stijgende waterspiegels, maar ook met menselijk ingrijpen. Op de korte en de lange termijn. Infrastructuurontwikkelingen bijvoorbeeld, waaronder de IJmeerverbinding, als randvoorwaarde voor een gezonde ontwikkeling van Almere. Robuust betekent dus: tegen een stootje kunnen. Een systeem dat divers is en niet als eiland fungeert, maar verbonden is met omringende ecosystemen en toekomstige ontwikkelingen aankan.”

Ton de Vrieze
watermanager
Rijkswaterstaat

**“Robuust betekent
bestand tegen de lange-
termijneffecten van
klimaatverandering.”**

“Een robuust ecosysteem begint met een robuust watersysteem. Daar wringt het meteen: het IJsselmeergebied is een kunstmatig systeem, kwetsbaar voor peil- en klimaatverandering. Het gebied is bij zijn ontstaan ingericht op waterveiligheid en watervoorziening. De ecologie heeft zich binnen die twee functies ontwikkeld. Een robuust ecosysteem ontwikkelt zich verder in samenhang met die functies, bijvoorbeeld door harde dijken te vervangen door vooroevers met riet. Zo mogelijk met een natuurlijker peilverloop, passend bij de oorspronkelijke functies. Maar dan moet je ver vooruitkijken en rekening houden met langetermijneffecten van klimaatverandering. Dat is tot nog toe te weinig gedaan. De Markerwadden zijn bijvoorbeeld aangelegd om het gebied weerbaarder te maken, maar bij extremere klimaatverandering is de kans groot dat ze overstromen of wegspoelen. Dan moeten we straks beschermen wat we nu juist hebben aangelegd omwille van de weerbaarheid. Robuust betekent: zó inrichten dat de volgende generaties er niet de rekening van betalen.”

Terugblik Platformdag

Op 16 april kwamen ruim 60 deelnemers in Kampen bijeen voor de Platformdag Ruimtelijke Adaptatie. Die dag stond in het teken van Ruimtelijke Adaptatie en de urgentie daarvan op regionale schaal. Programmamanager IenW nam ons mee in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier lichtte toe waarom deze aanpak noodzakelijk is en welke kansen dit biedt. Gemeenten Kampen en Medemblik lieten zien hoe zij hun waterhuishouding toekomstbestendig inrichten in stedelijk en agrarisch gebied. In de workshop 'Waterveiligheidslandschappen' kregen deelnemers handvatten om opgaven in het IJsselmeergebied integraal te benaderen. Opvallend was dat verschillende perspectieven tot uiteenlopende toekomstbeelden richting 2100 leidden, wat zowel inspirerend als uitdagend was. De dag benadrukte het belang van het delen van praktijkvoorbeelden en de sterke verbondenheid van lokale opgaven met het IJsselmeergebied.

[Het verslag en de presentaties lees je terug op onze website.](#)

COLOFON

Dit magazine is een uitgave van het Platform IJsselmeergebied. Hierin bouwen Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers samen aan een toekomstbestendig IJsselmeergebied, het Blauwe Hart van Nederland.

Op de agenda...

Dinsdag 16 juni kick-off water challenges voor Young Professionals.

Leerzaam op de inhoud, waardevol voor je netwerk en een unieke beleving. Zeilend over het IJsselmeergebied!

Aanmelden/informatie:
[Water Challenges 2026](#) |
[Water Challenges IJsselmeergebied](#)

Vrijdag 19 juni Flexibel peilbeheer uitvoerbaar

Op 19 juni bezoeken bestuurders en directeuren van het Platform hoogveengebied Bargerveen en wereldwijd marktleider in aardappelzetmeel Avebe elkaar. Centraal staat de afhankelijkheid van zoet water uit het IJsselmeer voor natuur, landbouw, milieu en industrie, tot ver in het achterland.

Donderdag 25 juni Platformdag Crisisbeheersing Waterschap Zuiderzeeland Lelystad

Deze dag stappen we in de wereld van crisisbeheersing. Wat is de impact van de steeds toenemende druk op de veiligheidsregio, door economische en maatschappelijke ontwikkelingen, het veranderende klimaat en alle plannen die nog in het gebied zullen landen?

Meld je aan om te leren welke dilemma's in de crisisbeheersing leven en wat dat betekent voor het IJsselmeergebied.

[Meld je hier aan](#)

Donderdag 29 oktober Platformdag Economische ontwikkelingen in het IJsselmeergebied

Wordt nader bepaald.

Heb je ideeën en wil je meewerken? Stuur een bericht naar:
secretariaat@platformijsselmeergebied.nl